

співвідношення між абсолютною силою та швидкісною силою є різним для різних м'язових груп (наприклад, реалізація сили в умовах гранично швидкої напруги іноді становить 80%, а водночас для рук – лише 50%), доцільно застосовувати засоби не просто силової, а швидкісно-силової підготовки для розвитку всіх основних груп м'язів, що різною мірою забезпечують змагальну діяльність спортсмена того чи іншого виду спорту.

Список використаних джерел:

1. Олешко В. Г. Підготовка спортсменів у силових видах спорту : навч. посіб. Київ : ДІА, 2011. 444 с.
2. Олешко В. Г. Силові види спорту : підруч. для студ. вузів фіз. виховання і спорту. К. : Олімпійська література. 1999. 288 с.
3. Платонов В. Н. Система подготовки спортсменов в олимпийском спорте. Общая теория и ее практические приложения : учеб. тренера высш. квалиф. Киев : Олимпийская литература, 2004. 808 с.

ХАРАКТЕРИСТИКА ЗМІСТУ ІННОВАЦІЙНОЇ ПРОГРАМИ З ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДЛЯ УЧНІВ 5-6 КЛАСІВ У КОНТЕКСТІ РЕФОРМИ «НОВА УКРАЇНСЬКА ШКОЛА»

Курятник І. І.

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Науковий керівник: к.п.н., доц. Бондаренко В. В.

Сьогодні як ніколи гостро стоїть завдання осмислення й пізнання буття, створення нової філософії освіти, відкритої до таємниць життя людини, її прагнень, життєвого потенціалу. На цій підставі має формуватися нова педагогіка – педагогіка компетентної, відповідальної людини. Нині освітні процеси в Україні відзначаються неординарністю, пошуком нових підходів до навчання і виховання дітей. В умовах реалій сучасного життя одним із актуальних питань постало упровадження концепції «Нової української школи» (НУШ), завданнями якої є: перехід від знаннєвої парадигми до компетентнісної; розвиток зацікавлення і підвищення мотивації учнів у навчанні; повага до гідності учня, створення умов для саморозвитку і самовираження учнів [2].

Попри значний внесок науковців у розробку інноваційних підходів у фізичному вихованні учнівської молоді, питання оновлення змісту фізкультурної освіти в умовах запровадження НУШ, а також освітньо-виховних закладів нового типу (ліцеїв, гімназій, коледжів, колегіумів, авторських шкіл тощо) перебуває у тісному зв'язку із

створенням максимально сприятливих умов для розвитку фізичних, духовних та моральних якостей учнів різного віку [1]. Фізичне виховання має надзвичайно великі можливості для розв'язання цих завдань.

Мета дослідження – схарактеризувати особливості запровадження змісту інноваційної навчальної програми з фізичної культури для учнів 5-6 класів в контексті упровадження Нової української школи.

Виклики часу зумовили розроблення концептуальних засад реформування середньої освіти – документа, який проголошує збереження цінностей дитинства, необхідність гуманізації навчання, особистісного підходу, розвитку здібностей учнів, створення навчально-предметного середовища, що в сукупності забезпечують психологічний комфорт і сприяють вияву творчості дітей [4]. В означеному процесі фізичному вихованню, що реалізується засобами фізичної культури, відведено належне місце. Керуючись вказаними принципами, експертами Міністерства освіти і науки України на основі Державного стандарту базової середньої освіти була розроблена Модельна навчальна програма «Фізична культура. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Педан О.С., Коломоець Г. А., Боляк А. А., Ребрина А. А., Деревянко В. В., Стеценко В. Г., Остапенко О. І., Лакіза О. М., Косик В. М. та ін.).

Основною метою навчального предмета «Фізична культура» в Новій Українській школі, згідно з програмою, є: «...досягнення загальної мети базової загальної освіти: розвиток природних здібностей, інтересів, обдарувань учнів, формування компетентностей, необхідних для їхньої соціалізації та громадянської активності, свідомого вибору подальшого життєвого шляху та самореалізації, продовження навчання на рівні профільної освіти або здобуття професії, виховання відповідального, шанобливого ставлення до родини, суспільства, навколишнього природного середовища, національних та культурних цінностей українського народу» [3, с. 2].

Реалізація мети, як впровадження формули Нової української школи, яка складається з восьми ключових компонентів:

1. Новий зміст освіти, заснований на формуванні компетентностей, необхідних для успішної самореалізації в суспільстві.

2. Педагогіка, що ґрунтується на партнерстві між учнем, учителем і батьками.

3. Умотивований учитель, який має свободу творчості й розвивається професійно.

4. Орієнтація на потреби учня в освітньому процесі, дитиноцентризм.

5. Наскрізнний процес виховання, який формує цінності.

6. Нова структура школи, яка дозволяє добре засвоїти новий зміст і набути компетентності для життя.

7. Децентралізація та ефективне управління, що надасть школі реальну автономію.

8. Справедливий розподіл публічних коштів, який забезпечує рівний доступ усіх дітей до якісної освіти [2].

Навчальна програма побудована за модульною системою. Вона містить інваріантну (обов'язкову) та варіативну складову. До інваріантної частини належать: теоретико-методичні знання та загальна фізична підготовка. Фахівці фізичної культури можуть добирати варіативні модулі до цієї програми, яких запропоновано 44. Прикладом вдалого використання інновацій на уроках фізичної культури можуть бути види спорту, які подобаються учням і викликають у них інтерес, а саме: футзал, скейтбординг, софтбол, флорбол, хортинг (для хлопчиків), різновиди аеробіки – степ-, тай-бо-, шейпінг, стретчинг, роуп-скіппінг (для дівчаток).

Змістове наповнення варіативної складової навчальний заклад формує самостійно із модулів, запропонованих навчальною програмою (у 5-6 класах – 3-4 модулі). На опанування обраних модулів відводиться приблизно однакова кількість годин, але не менше ніж 18. Не виключається можливість мотивованого збільшення чи зменшення кількості годин на вивчення окремих модулів. Критеріями відбору варіативних модулів є: наявність матеріально-технічної бази, регіональні спортивні традиції, кадрове забезпечення та бажання учнів. Бажання учнів визначається обов'язковим опитуванням. Перед початком навчального року шкільне методичне об'єднання розглядає вибір та розподіл варіативних модулів у кожному класі

Розвиток і соціалізація особистості учнів, яка реалізовується комплексом навчальних, оздоровчих і виховних завдань:

– формування загальних уявлень про фізичну культуру, її значення в житті людини, збереження та зміцнення здоров'я, фізичного розвитку;

– розширення рухового досвіду, вдосконалення навичок життєво необхідних рухових дій, використання їх у повсякденній та ігровій діяльності;

– розширення функціональних можливостей організму дитини через цілеспрямований розвиток основних фізичних якостей і природних здібностей;

– формування ціннісних орієнтацій щодо використання фізичних вправ як одного з головних чинників здорового способу життя;

– формування практичних навичок для самостійних занять фізичними вправами та проведення активного відпочинку; – формування високих моральних якостей [3].

Навчальною програмою визначено також напрями навчальної діяльності та навчальні досягнення учнів 5-6 класів:

1. *Екологічна безпека та сталий розвиток*: учень використовує знання про особливості фізичного стану та адаптацію організму до фізичних навантажень в процесі фізкультурно-оздоровчих занять, використовує інноваційні технології для покращення здоров'я, усвідомлює людину як частину природи, її взаємодію з природнім середовищем у процесі фізкультурно-оздоровчої діяльності, використовує сили природи в процесі занять з фізичної культури, вміє проводити різні форми рухової активності в умовах природного середовища тощо.

2. *Громадянська відповідальність*: вміє ефективно співпрацювати з іншими у процесі фізичного виховання, виявляє солідарність та зацікавлення у спільному розв'язанні проблем, здійснює критичну і практичну рефлексію, в ухваленні спільних рішень в досягненні мети, сформована відповідальність та розуміння цінностей фізичної культури, дотримується демократичних принципів у фізкультурній діяльності.

3. *Здоров'я і безпека*: розуміє, що фізична культура є складовою частиною загальної культури суспільства, спрямована на зміцнення здоров'я, розвиток фізичних, морально-вольових та інтелектуальних якостей людини з метою гармонійного формування її як особистості. Усвідомлює, що фізична культура є важливим засобом підвищення соціальної активності людей, задоволення їх моральних, естетичних та творчих запитів, життєво важливої потреби взаємного спілкування, розвиток дружніх стосунків тощо. Свідомо ставитися до власного здоров'я та здоров'я інших; вміє організувати гру чи інший вид рухової діяльності, спілкуватися в різних ситуаціях фізкультурно-спортивної діяльності, нівелює конфлікти, здобуває чесну перемогу та з гідністю приймає поразку, дотримується правил чесної гри, усвідомлює важливість дотримання санітарно-гігієнічних вимог при виконанні фізичних вправ, розуміє значення рухової активності в житті людини для покращення здоров'я, формує навички самоконтролю в процесі занять фізичною культурою, дотримується правил безпечної поведінки під час уроків, змагань та інших форм фізичного виховання.

4. *Підприємливість та фінансова грамотність*: сформовані уміння надавати фізкультурно-оздоровчі послуги з урахуванням особливостей конкретного підприємства, організації тощо. Сприяє формуванню здатності до оцінювання власних можливостей в процесі рухової діяльності, вміє працювати в команді, сформовані навички співробітництва, реалізовувати різні ролі в ігрових ситуаціях, відповідає за прийняті рішення, усвідомлює важливість співпраці під час ігрових ситуацій, власних позитивних сторін та визнає свої

недоліки у тактичних діях в різних видах спорту, проявляє ініціативність та активність у фізкультурній діяльності, вміє планувати змагання між класами, школами тощо та укладати кошторис запланованих змагань

Інноваційний підхід до системи фізичного виховання, фізкультурно-оздоровчої роботи, що проводиться у закладах загальної середньої освіти, вважатиметься реалізованим, якщо будуть досягнуті результати: зниження показників захворюваності учнів та покращення рівня їхнього здоров'я; підвищення рівня фізичної та розумової працездатності; розвиток творчих здібностей, нахилів та задатків кожної дитини; стійка мотивація до здорового способу життя й рухової активності [5].

Означена навчальна програма як різновид документів проєктування навчально-виховного процесу відіграє провідну роль у забезпеченні ефективності фізичного виховання школярів. Саме цей документ визначає зміст навчального матеріалу, а пояснювальна записка містить опис шляхів реалізації програмної інформації в контексті державної парадигми освіти. Том у аналіз окреслених у навчальній програмі змісту і методичних аспектів фізичного виховання школярів виявить його внесок у формування ключових компетентностей в умовах реформування шкільної освіти.

Список використаних джерел:

1. Державний стандарт базової загальної освіти. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/nova-ukrayinska-shkola/derzhavnij-standart-bazovoyi-serednoyi-osviti>
2. Концепція Нової української школи. URL: <https://www.kmu.gov.ua>
3. Модельна навчальна програма «Фізична культура. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Педан О. С., Коломоєць Г. А., Боляк А. А., Ребрина А. А., Дерев'янко В. В., Стеценко В. Г., Остапенко О. І., Лакіза О. М., Косик В. М. та інші). URL: <https://imzo.gov.ua/model-ni-navchal-ni-prohramy/fizychna-kul-tura/>
4. Нова українська школа: порадник для вчителя / Під заг. ред. Бібік Н. М. – К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с. <https://nus.org.ua/wp-content/uploads/2017/11/NUSH-poradnyk-dlya-vchytelya.pdf>
5. Подгорна В. В., Дроздова, К. В. Особливості діяльності вчителя фізичної культури в умовах Нової української школи. *Вісник Національного університету Чернігівський колегіум імені Т. Г. Шевченка*. Серія: Педагогічні науки. 2019. № 1. С. 147–151.